

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 233 | Tarih 2-8 Aralık

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 3 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

3 Aralık: Türkiye'nin 2016 sonrası Gülen hareketi ile bağlantılı olduğu iddiasıyla başlattığı baskılar sırasında görevden alınan 48 yaşındaki ilkökul öğretmeni Cemal Altıparmakoglu, ağır sağlık koşullarına ve yüzde 67 engelli raporuna rağmen cezaevinden geç tahliye edilmesinin ardından 29 Kasım'da hayatını kaybetti.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

3 Aralık: İstanbul'un Beyoğlu ilçesindeki Şişhane Meydanı'nda Kuzey Suriye'deki askeri operasyonları ve çatışmaları protesto etmek amacıyla yapılan basın açıklaması sırasında polis 84 kişiyi gözaltına aldı.

4 Aralık: Urfa Valiliği, 4 Aralık - 6 Aralık 2024 tarihleri arasında geçerli olmak üzere iki gün süreyle toplantı, yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, bildiri dağıtma ve benzeri etkinlikleri yasakladığını ve bu tür etkinliklere katılması muhtemel kişilerin girişini kısıtladığını duyurdu.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

4 Aralık: Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyesi ve DEVA Partisi eski Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkan adayı Prof. Dr. Cenap Ekinci, Suriye'deki son gelişmelerle ilgili sosyal medya paylaşımları yoluyla terör propagandası yaptığı gerekçesiyle tutuklandı.

5 Aralık: Türk gazeteci Yüsrü Batuhan, Şubat 2023 depremleri sırasında hükümetin başarısız olduğu iddialarını haberleştirdiği için tartışmalı "dezenformasyon yasası" kapsamında yargılanıyor ve ikinci duruşma Ocak 2025'te yapılacak.

6 Aralık: Muhalefet yanlısı Halk TV'nin eski sunucusu, deneyimli gazeteci Ayşenur Arslan, bir televizyon programında yaptığı yorumlarda yasadışı Kürdistan İşçi Partisi'nin (PKK) propagandasını yaptığı iddiasıyla yedi buçuk yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanıyor.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

3 Aralık: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye'nin 2014 ve 2015 yılları arasında sekiz hakim ve savcının zorunlu yer değiştirmeleri sırasında yeterli usuli güvenceleri sağlamayarak adil yargılanma hakkını ihlal ettiğine hükmetti.

3 Aralık: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye'nin 2016 darbe girişimi sonrasında gözaltına alınan 379 kişinin tutukluluk gerekçelerinin yetersiz olması nedeniyle haklarını ihlal ettiğine hükmetti.

3 Aralık: CHP Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız, DEM Parti Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan, İYİ Parti Antep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban ve Bağımsız İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un dokunulmazlıklarının kaldırılması talepleri TBMM'ye sunuldu.

5 Aralık Türkiye'nin ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) eski lideri Kemal Kılıçdaroğlu, yeniden seçime girmeyerek dokunulmazlığını kaybetmesinin ardından 18 davada 65 yıla kadar hapis cezasıyla sonuçlanabilecek yeni suçlamalarla karşı karşıya kaldı.

KÜRT AZINLIK

3 Aralık: Tunceli'de polis, belediyelere kayyum atanmasına karşı düzenlenen protestolara katılanlara yönelik ev baskınlarında aralarında belediye meclis üyesi Yoldaş Toka'nın da bulunduğu beş kişiyi gözaltına aldı.

3 Aralık: Almanya'da yaşayan gazeteci Ayşe Kara hakkında, 2021 yılında verilen beraat kararının bozulmasının ardından yeniden yargılandığı davanın üçüncü duruşmasına katılmaması üzerine, silahlı terör örgütü üyeliği suçlamasıyla Türk mahkemesi tarafından yakalama kararı çıkarıldı.

4 Aralık: Van'ın Belediye başkanı Abdullah Zeydan, Yargıtay'ın 2023'te adaylık hakkını iade eden kararı, yetersiz yasal gerekçeler ve cezaevinden tahliye sonrası üç yıllık bekleme süresini gerekçe göstererek bozmasının ardından görevden alınma ihtimaliyle karşı karşıya kaldı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

4 Aralık: Türkiye'nin İsrail ile ticari ilişkilerini protesto eden bir gösteride gözaltına alınan aktivistler, tuvalete erişim ve namaz kılma gibi temel haklarının engellenmesi

de dahil olmak üzere polisin kötü muamelesine maruz kaldıklarını bildirdi.

5 Aralık: Bir sosyal medya kampanyasında, Türk yetkililer kötüleşen sağlık durumu Türkiye'de hasta mahkumlara yönelik muameleye ilişkin endişeleri vurgulayan, ileri derecede multipl skleroz hastası, tasfiye edilmiş bir subay olan Mehmet Gürler'i serbest bırakmaya çağrıldı.

6 Aralık: Eski bir öğretmene gözaltında işkence yapılmasına karışmakla suçlanan üç polis memuru ve bir doktor, Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından işkence iddialarıyla ilgili ilk dava olarak Antalya'da yargılanıyor.

KADIN HAKLARI

3 Aralık: UN Women Türkiye raporu, Türkiye'deki engelli kadınların %35,8'inin istismara, yaklaşık %90'ının ise psikolojik şiddete maruz kaldığını ortaya koymakta ve eğitim, istihdam ve sağlık alanlarındaki sistemik engellere dikkat çekmektedir.